

Pakalbėti šia tema paskatino premjeras Andrius Kubilius, pareiškęs, kad netrukus už valstybės skolą kitamet gali tekti vien palūkanų sumokėti 4 mlrd. litų iš valstybės biudžeto, kai pajamos sudarys tik apie 12 mlrd. Akivaizdu, kad tokia situacija prognozuoja ypač sunkius laikus visoms valstybės finansuojamoms sritims – švietimui, socialinei apsaugai, sveikatos priežiūrai, nacionalinės svarbos projektams ir taip toliau. Ar esant tokiomis sąlygomis apskritai galima kalbėti apie normalų valstybės funkcionavimą? O gal nenumaldomai artėjame prie bankroto?

Ar Lietuvos valstybė artėja prie bankroto ribos?

Šioje ŽALGIRIO NACIONALNIO PASIPRIEŠINIMO JUDEJIMO apskritojo stalo diskusijoje dalyvauja nepriklausomas finansų analitikas Stasys JAKELIUNAS, ekonomikos profesorius Povilas GYLYS, Lietuvos Respublikos Seimo Ekonomikos komiteto narys Julius VESELKA ir Lietuvos pramonininkų konfederacijos vykdamosios direkcijos generalinis direktorius Gediminas RAINYS. Diskusiją veda žalgirietis Gediminas JAKAVONIS.

G.JAKAVONIS: Dabar Lietuva skolinga 33 mlrd. litų, tad jeigu šios tendencijos išliks, iki metų pabaigos priartėsime prie 36 mlrd. litų. Ar iš tikrųjų mūsų valstybė ritasi prie bankroto?

S.JAKELIUNAS: Skola šiuo metu yra apie 35 mlrd. litų, nes rugšėjo mėnesį buvo pasiskolinta apie 2 mlrd., palūkanų šiems bus sumokėta apie 1,6 mlrd. Kitais metais palūkanos sieks maždaug 2 mlrd. litų. Premjeras turbūt turėjo omeny, kad jeigu skola nenustos augti, nuo 2012-2013 metų gali tekti mokėti 3,5 ar net 4 mlrd. litų palūkanų. Biudžeto pajamos vargu ar smarkiai augs, nes nėra iš kur joms augti. Gali būti 14,5, o gal 15 mlrd. litų, sunku pasakyti, tuo tarpu palūkanos kitais metais augs 2 mlrd., dar kitais - 2,2 mlrd. litų. Santykiškai didės, augančios palūkanos išstums kitas pajamų šaltinius, iš kurių galima surinkti mokesčius - ar tai būtų privatizavimas, ar nauji mokesčiai. Investuotojai kada nors paklaus: kiek jūs galite palaikyti tą skolos lygį, kaip galite suimti tiek palūkanų, turėdami tokias biudžeto pajamas. Tendencijos – gana grėsmingos ir jeigu jos nesikeis ir kitais metais, manau, kad mes judame finansinio bankroto link. Moralinė ir socialinė prasme mūsų valstybė jau yra bankrutavusi.

PGYLYS: Mano požiūris kiek platesnis. Aš į valstybę žiūriu sistemiskai. Mano nuomone, biudžeto deficitas yra tik viena iš grėsmingų problemų. Mus ištiko sisteminė krizė, net kelių dalių krizė. Biudžetas – tik viena iš jų. Pirmiausia sistemi-

nė krizė pasireiškia tuo, kad mes negalime pateikti visuomenei viešųjų gėrybių, kurios yra sisteminės infrastruktūros. Svarbiausia viešoji gėrybė yra gera makroekonominė politika. Lietuvoje tokios politikos nėra. Jeigu bankrutuoja sveikatos apsauga, politika, vadinasi, ir švietimo srities prasti popieriai, žmonės masiškai emigruoja. Tai rodo, kad mus ištiko sisteminė krizė. Tad galvoti, kaip iš jos išbristi, irgi reikia sistemiskai. Ką kolega kalbėjo, yra grėsmingi dalykai, deja, mes nenauginėjame variantų, kaip sumažinti biudžeto deficitą. Todėl norėčiau grąžinti diskusiją į sistemiskesnį lygmenį, neapsiriboti vien grėsmingais skaiciais. Pavyzdžiui, vienas mano pasiūlymų buvo grąžinti „Sodros“ lėšas iš privačių pensijų fondų. Visi tyli. Visuomenė negirdi, vadinasi, ši informacija slopinama. Minimum 300 mln. litų. Nedaug. Iš viso iš „Sodros“ biudžeto atiduota 3,5 mlrd. litų. Pasvarstykime, ar buvo teisėta šita „Sodros“ privatizacija. Mano supratimu, neteisėta ir neprotinga. Apie tai nėra kalbama, nes tie žmonės, kurie yra galtingiausi Lietuvoje, ją blokuoja ir kartu gilina sisteminę krizę. Lietuvoje nėra rimtos diskusijos, tik ir žiūrima, kaip padidinti mokesčius, atimti iš švietimo ar sveikatos apsaugos. Ir jas privatizuoti. Mes nusigyvensime iki revoliucijos, kolegos.

S.JAKELIUNAS: Jei jūs sakote, kad valstybėje nėra makroekonominės politikos, kaip tada piliečiai gali pasitikėti „Sodra“ ir valstybės galimybė finansuoti pensininkus? Manau, privatus pensijų fondai turi būti, paprasčiausiai juos reikia tinkamai prižiūrėti ir užtikrinti finansavimo šaltinius.

PGYLYS: Kalbu apie tą privačių pensijų fondo dalį, kuri yra eliminuojama iš „Sodros“. Privatus pensijų fondai - puiku. Kas nori draustis, ga-

li tai daryti. Negalima viešųjų pinigų nukreipti privačiais kanalais negaunant viešosios naudos.

J.VESSELKA: Tai, kas šiandien dedasi mūsų valstybėje, - neišvengiama, nes krizės pamatai buvo padėti dar per pirmas reformos stadijas. Tai yra, visa reforma nuo 1991 metų, už kurią dabar mokame signalarams rentas, buvo pradėta ne nuo kūrimo, o nuo griovimo ir dalijimo. Spalio revoliucija nuo to pradėjo, bet kuri revoliucija nuo to pradeda. Jos nieko kito valstybei neduoda, tik skurdą, milžinišką diferenciaciją - ir turtinę nelygybę, iškilbina valstybės pamatus. Antras svarbus žingsnis nuo strateginis. Gerbiamų Adolfo Šleževičiaus ir Algirdo Brazausko lito susiejimo su valiutu tarba įteisinimas. Taip iš savarankiškos valstybės buvo atimtas pagrindinis rinkos ekonomikos reguliavimo svertas - monetarinė politika. Turėdami pinigų, mes juos skoliname užsieniui už 2-2,5 proc., o patys skolinamės už 9 proc. palūkanas. Toliau noriu pasakyti dėl to skolinimosi. Pateikite pavyzdžių valstybių, kuriose vyrauja stambesnis verslas arba klesti rinkos ekonomika ir kurios nesiskolina. Nėra tokių. Skolinimas yra normalus ekonomikos procesas. Kitas klausimas - kaip skolinamasi, kaip skolinoti pinigai panaudojami ir koks to skolinimosi rezultatas. Šis aspektas yra pagrindinė mūsų bėda. Matau dar vieną blogį - tą skolinimosi sąvoką gudriai panaudoja tiek valdantieji, tiek žiniasklaida, tiek komentatoriai. Neva artėja pavojus, valstybė bankrutuoja, todėl sutikite su pensijų darbo užmokesčio mažinimu, darbo sąlygų bloginimu, kad dirbsite už 800 litų užmokesčio ir neribotą laiką. Antraip esą vaikus apkrausite skolomis. Dabar pažiūrėkime, ar ta politika naudinga? Už šios Vyriausybės pirmą paskolą - 0,5 mlrd. eurų - su 9,4 proc. metų palūkanomis, skaičiuoju, per 5

metus teks sumokėti 810 mln. litų palūkanų. Jeigu ji būtų skolinimas kaip latviai už 3,5 proc., tokiu atveju būtų reikėję 500 mln. litų mažiau pasiskolinti palūkanoms padengti. Kaip čia taip atsitiko? Toliau 10-iai metų paimsime 2 mlrd. dolerių už 7,625 proc. metinių palūkanų. Vien palūkanų tektų sumokėti 1,5 mlrd. dolerių. Jeigu būtume už tuos pačius 3,5 proc. ėmę, tektų sumokėti 800 mln. dolerių, arba per 10 metų 2,2 mlrd. litų mažiau. Kas už tai atsakys? Kodėl taip buvo skolinamasi? Ingridos Šimonytės ir mūsų premjero pozicija tokia: jeigu pasiskolinsime iš TVF, jis mus privers daryti blogus spren-

▶ Valstybė tai ne ribotos atsakomybės įmonė, jos skolas visgi turėsime atiduoti

Gediminas RAINYS
Sveičias

mus. TVF skolina keldamas logiškas sąlygas: nemoki užsidirbti, nori pigiai gauti paskolas, vadinasi, reikia griežti tų sąlygas. Pasakykite, ką TVF būmas - kaip skolinamasi, kaip skolinoti pinigai panaudojami ir koks to skolinimosi rezultatas. Šis aspektas yra pagrindinė mūsų bėda. Matau dar vieną blogį - tą skolinimosi sąvoką gudriai panaudoja tiek valdantieji, tiek žiniasklaida, tiek komentatoriai. Neva artėja pavojus, valstybė bankrutuoja, todėl sutikite su pensijų darbo užmokesčio mažinimu, darbo sąlygų bloginimu, kad dirbsite už 800 litų užmokesčio ir neribotą laiką. Antraip esą vaikus apkrausite skolomis. Dabar pažiūrėkime, ar ta politika naudinga? Už šios Vyriausybės pirmą paskolą - 0,5 mlrd. eurų - su 9,4 proc. metų palūkanomis, skaičiuoju, per 5

vosime, kur pinigūs dėti“. Deja, taip buvo. Ar neatsimenate, kai Seimui priimant ekonominio stabilumo paktinę sąlygas. Pasakykite, ką TVF būmas - kaip skolinamasi, kaip skolinoti pinigai panaudojami ir koks to skolinimosi rezultatas. Šis aspektas yra pagrindinė mūsų bėda. Matau dar vieną blogį - tą skolinimosi sąvoką gudriai panaudoja tiek valdantieji, tiek žiniasklaida, tiek komentatoriai. Neva artėja pavojus, valstybė bankrutuoja, todėl sutikite su pensijų darbo užmokesčio mažinimu, darbo sąlygų bloginimu, kad dirbsite už 800 litų užmokesčio ir neribotą laiką. Antraip esą vaikus apkrausite skolomis. Dabar pažiūrėkime, ar ta politika naudinga? Už šios Vyriausybės pirmą paskolą - 0,5 mlrd. eurų - su 9,4 proc. metų palūkanomis, skaičiuoju, per 5

G.JAKAVONIS: Ar verslininkas skolinąs už tokius procentus?

G.RAINYS: Iš tikrųjų valstybės skolinimąsi galima palyginti su šeimos skolinimusi, ypač su greitaisiais kreditais, kai nesugebi išsimokėti ir skoliniesi vis daugiau, kad

galėtum padengti senas skolas. Galima būtų ir su įmone palyginti, bet tarp įmonės ir valstybės yra didžiulis skirtumas. Pavyzdžiui, uždaroji akcinė bendrovė rizikuoja viso labo savo turtu, tai yra kreditoriai rizikuoja kur kas daugiau negu ta įmonė. Valstybė tai ne ribotos atsakomybės įmonė, jos skolas visgi turėsime atiduoti.

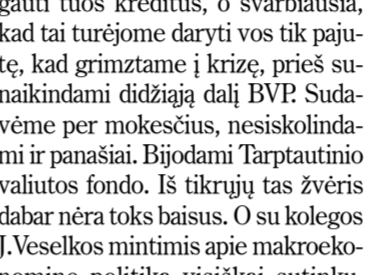
fundamentalios problemos - viešojo sektoriaus būklė, Europos deindustrializacija ir demografinė padėtis. Neprotastavo ir verslas. Nesame šventi ir mes.

G.JAKAVONIS: Kokios buvo priežastys? 2008 metais, kai prasidėjo naujoji Seimo kadencija, valstybės skola buvo 17 mlrd. litų ir ji nuolat augo. Prabilome apie bankrotą. Ką reiškia valstybės bankrotas? Ar mumis imtų nepasitikėti, nutrauktų kreditavimą, prasidėtų socialinės bėdos, o gal mus padėtų ES, tarptautiniai valiutos fondai?

S.JAKELIUNAS: Bankrotas technine prasme yra paprasčiausias obligacijų emisijos neišpirkimas. 2011 metais reikia išpirkti 500 mln. Lt vertės obligacijų. Valstybė neturi pajamų ir negali pasiskolinti 500 mln., kad galėtų juos grąžinti anksčiau investuotojams. Tai yra bankrotas. Tačiau platesne prasme bankrotą gali būti įvairių. Pavyzdžiui, staigus pensijų sumažinimas. Tai yra bankrotas, nes nevykdomi įsipareigojimai pensininkams. Infliacijos toleravimas arba kainų kilimas, leidimas toms kainoms kilti taip pat yra valstybės bankrotas visų savo piliečių, ypač skurdžiausių gyvenančių, atžvių. Bankrotų yra įvairiausių. Dabar apie priežastis. Kodėl reikia skolinotis? Valstybė taip gyvena ne vienus metus. Kitos išeitys, kaip tik skolinotis, tikrai nėra, klausimas - kokiomis sąlygomis, kokiomis palūkanomis ir kur tuos pinigus panaudoti. Visos valstybės skolinimas lėšas iš esmės naudoja biudžeto deficitui mažinti. Mažai kas sugalvoja, į kokią sritį kuo skubiau perinvestuoti, kad ateityje būtų galima tikėtis ekonominės grąžos. Mano rengiamoje knygelėje „Lietuvos krizės anatomija“, kuri turėtų pasirodyti kitą mėnesį, pateikiama diagrama apie privačios skolos augimo komerciniams bankams tempą 2006, 2007 ir net 2008 metais. Iš jos matyti, kad kasmet jis pareigojimai, t.y. paskolos, komerciniams bankams augo 10-15 mlrd. litų. 2008 metų pabaiga ir paskutinis mėnuo rodo, kad toliau vyksta - 21 mėnesį iš eilės - paskolų portfelio mažėjimas. Verslas, statybų sektorius negauna finansavimo, sumenkės vartojimas. Biudžetas nesurenka mokesčių iš visų tų sričių. Bijau, kad mūsų ekonomika nepajėgi aptarnauti visos skolos, turio omeny ir privačios skolos, ir valstybės.

G.JAKAVONIS: Kalbant apie priežastis, apie galimą valstybės bankrotą buvo tokių nuomonių, kad Tarptautinio valiutos fondo nurošomos bankrutuojančios Graikijos skolas nėra toks didelis blogis. Kaip Julius sakė, A.Kubilius didžiujasi, kad užsienyje jį giria, nors Lietuvoje visi keikia.

PGYLYS: Tai irgi krizės požymis, tik vėdu. Jeigu turi kompleksų ir nesiorientuoti, tai tik gilina krizę. Pastaruju metu pasikeitęs TVF vadovybei jo filosofija yra truputį švelnesnė. Jeigu mūsų vadovybė, prezidentė ir premjeras būtų aktyvūs, pasinaudodami politine ES parama būtų važiavę ir kalbėjęsi dėl skolinimosi sąlygų, masto ir taip toliau, dėl strategijos. Manau, tikrai galėjome gauti tuos kreditus, o svarbiausia, kad tai turėjome daryti vos tik pajutę, kad grįžtame į krizę, prieš su-
naikindami didžiąją dalį BVP. Sudavėme per mokesčius, nesiskolindami ir panašiai. Bijodami Tarptautinio valiutos fondo. Iš tikrųjų tas žvėris dabar nėra toks baisus. O su kolegos J.Veselkos mintimis apie makroekonominę politiką visiškai sutinku. Mes tada dviese būdami ministrai kategoriskai pasisakėme prieš valiutų valdybos modelį teigdami, kad įvesti jį bus lengva, kad kurį laiką galbūt net stabilizuosime valiutų kursą. Tačiau tokiu atveju mes atsakome svarbiausios vairalazdės, tai yra galimybės valdyti ekonominis procesus per pinigus, per jų kiekį, per palūkanas. Mes juk privatizuojame palūkanų normą, centrinius bankas neturi jokios įtakos. Jeigu nėra vairo, vadinasi, nėra būdų ekonomikai spartinti ar jai pristabdyti, kaip Gedimino Kirkilo laikais, galų gale tai virsta didžiuliais ekonominiais nuostoliais. Lietuva nesupranta fiskalinės politikos. Nesupranta, nes biudžetas atlieka dvi dideles funkcijas. Pirmą, kaip aprūpinti pinigais viešąjį sektorių. Antra, kaip per mokesčius ir išlaidas padėti verslui. Fiskalinė politika pas mus lieka nesu-
prasta, ir jeigu ji būtų suvokta, Kubilius Vyriausybė nebūtų šokusi prieš krizę didindama mokesčius, nes tai prieštarauja fiskalinės politikos dėsniams. Jeigu išrinkta krizė, negalima didinti mokesčių, mažžiausia bent jau išlaidas reikia išlaikyti, nes kitaip bus gilinama sisteminė makroekonomikos krizė. Tada ir kyla problemų dėl pensijų, dar-

Povilas GYLYS
Sveičias

forumas, pasikviečia finansų ministrą, premjerą, kuris nelabai gerai išmano makroekonomiką, ir pradeda gsdinti: esą jeigu jusi šita dalyką apmokestinsite, mes pabėgsime iš Lietuvos. Aišku, premjeras su finansų ministru išsigaista ir suteikia visišką laisvę, o biudžetas vėl netenka pinigų. Jeigu tinkamai būtų tvarkomi finansai, pristabdomas kapitalo išvežimo mastas, sukčiavimas, tokių sumų virsta didžiuliais ekonominiais nuostoliais. Lietuva nesupranta fiskalinės politikos. Nesupranta, nes biudžetas atlieka dvi dideles funkcijas. Pirmą, kaip aprūpinti pinigais viešąjį sektorių. Antra, kaip per mokesčius ir išlaidas padėti verslui. Fiskalinė politika pas mus lieka nesu-
prasta, ir jeigu ji būtų suvokta, Kubilius Vyriausybė nebūtų šokusi prieš krizę didindama mokesčius, nes tai prieštarauja fiskalinės politikos dėsniams. Jeigu išrinkta krizė, negalima didinti mokesčių, mažžiausia bent jau išlaidas reikia išlaikyti, nes kitaip bus gilinama sisteminė makroekonomikos krizė. Tada ir kyla problemų dėl pensijų, dar-

Julius VESELKA
Sveičias

▶ Šiandienis Lietuvos praskolinimas realiu valstybės bankrotu negresia, jeigu pradėsime vykdyti teisingą makroekonominę politiką

bo užmokesčio, perkamosios galios, nėra kreditavimo, palūkanos privatizuotos, mes atsiduriame spąstuose. Telieta laukti, kada nors truputį atsigaus Vokietijos rinka, aciū Dievui, ji atsigauna, ir mes galime daugiau parduoti. Vidinių svertų mes atsiskakėme pradendant ponu Šleževičiumi ir baigiant ponu Kubiliumi. Tai yra bankroto požymiai. O biudžeto deficitas savaime nėra nei gėrybė, nei blogybė.

J.VESSELKA: Šiandienis Lietuvos praskolinimas realiu valstybės bankrotu negresia, jeigu pradėsime vykdyti teisingą makroekonominę politiką. Suprantama, net vieną dieną tiek algų mažėjimo, tiek „Sodros“ biudžeto problemų neišspręsime.

Bet yra prielaidų su tomis skolomis gyventi toliau ir gana sėkmingai. Su viena sąlyga. Pakaks į finansų ministrus ir premjerus skirti neturinčius fundamentalaus ekonominio išsilavinimo asmenis. Pateiksiu keletą pastabų dėl verslo. Esama aiškių duomenų, kaip dirba mūsų verslas. Pavyzdžiui, einą į banką turėdamas verslo planą, įmoninėjai, kad jo verslo planas labai geras, o paskui, pasirodę, tuos pinigus naudoja savo pilaicijai statybai. Truputį verslui, truputį pilaitei. O paskui šaukia, kad bankininkai blogi, nes liepia grąžinti pinigus. Aišku, ne visi. Pavyzdžiui, parlamentarai užsimano, kaip ir visoje ES, įvesti nekilnojamojo turto mokesčių, progresinę mokesčių sistemą. Ką daro verslas? Susirenka verslininkų

Povilas GYLYS
Sveičias

tūs dalykai, kurių neatidilijant reikėtų imtis. Iš nedarbo labai sunku tas darbo vietas kurti, juo labiau kai yra kritusi paklausa, ribotas eksportas. Vienintelis realus dalykas, ką galima buvo daryti ir ką vis dar reikia daryti - tai radikaliai pakeisti būsto renovavimo schemą, kol žmonės visiškai neišvažiuoja. Tada nebus kam renovuoti. Pensiškai nėra ir kam suinteresuoti renovuoti, prisiimti naujus įsipareigojimus bankams. Reikalingas visiškai kitoks modelis. Tai leistų įlieti į darbo rinką apie 50 tūkst. dirbančių asmenų. Valiutos fondas jau dvejuis metais Lietuva pri-
mygtinai rekomenduoja: kol nebus sutvarkytas šešėlis ir mokesčių administravimas, surinkimas vėlgai iš to paties šešėlio, nieko nepadary-

site. Dar vienas svarbus dalykas - palūkanos, skolinis kuo mažesnis palūkanomis. Jei būtume kreipęsi į tą patį TVF, - net nebūtinai į TVF, nes iš Švedijos Vyriausybės buvo galima skolinotis, ji labiausiai suinteresuota savo bankų stabilumu čia, - ir jeji palūkanos būtų buvusios 2,5-3 proc., išlaidos palūkanoms jau kitais metais būtų buvusios maždaug milijardu mažesnis.

G.JAKAVONIS: Gerb. Povi-lai, ką daryti? Kur mūsų prezidentės Dalios Grybauskaitės svertai, galintys paveikti šiuos dalykus?

PGYLYS: Mane nustebino prezidentės reakcija, gąsdinimas ir tokių nelabai prezidentiškių terminų vartojimas kalbant apie mūsų galias ir TVF Pasakymas, kad mes čia turime riboti vartojimą ir taip toliau, prieštarauja ekonominei logikai. Vartojimą reikia išlaikyti, verslą, eksportą, valstybės išlaidas taip pat reikia išlaikyti. Tas pareiškimas antiekonominis. Iš tikrųjų maniau, kad makroekonominio supratimo Lietuvoje yra daugiau. Pasirodo, jo nėra. Mano galva, reikėtų permaštyti stojimo į euro zoną strategiją, biudžetą, deficitą makroekonominio fone. Ar mes bet kokia kaina bandome į ją patekti aukodami savo makroekonominę situaciją? Iš tikrųjų tai nėra lengva, bet pagalvoti verta. Skolinotis, galvoti, kaip ir kur sumažinti išlaidas, reikės. Iš tikrųjų yra parazituojančių viešajame sektoriuje struktūrų. Bet yra kitų grėsmių. Nedrįstame privatizuoti sveikatos apsaugos. Tai puikus fonas privatizuotojams. Tiesiog dangaus mana. Dėl deficitų pažabojimo, dėl ateičios kartų atsiskyti nemo-kamo gydymo ir taip toliau. Minimizuokime išlaidas, o tada galvokime, kaip padidinti pajamas. Krizė yra gera progą pagalvoti ir apie eurą, ir apie biudžeto deficitą, progresinius mokesčius, „Sodros“ pinigų kategoriskai šį kartą sakau, susi-gražinimą, nenaikinant privačių pensijų fondų.

G.JAKAVONIS: Juliau, užsimini, kad specialistus reikia būtent strateginėse vietose. Pamenu, Andrius Kubilius, kuris vadinamas križių premjeru, po pirmosios krizės iškėlė klausimą, kodėl kalbama apie tokius dalykus, kai nežinoma koks būtų fiskalinis deficitas. Kažkas

taida mestelėjo: kokį paliksit, toks ir bus. Jeigu laimi rinkimus prie tokios suskilusios gėdos, laukiama tavo veiksmų.

J.VESSELKA: Demokratija - ne žmonių rinkimai, tai pinigų rinkimai. Verslas turi prisiimti kur kas didesnę finansinę atsakomybę, o pinigų turi verslininkai. Todėl kad turint tokias pažiūras kaip mano, kaip Povilo laimėti Lietuvoje neįmanoma. Be to, ir laimėti niekas neeis. Nes dauguma versle gyvena pagal modelį: šiandien turiu, noriu dar daugiau turėti, o paskui vis tiek kas nors liks. Tokia verslo filosofija yra itin bloga. Bet net ne versle esmė. Valstybė atsiskakė bet kokio makroekonominio planavimo. Ir paliko verslą aklą. Kokių dar verslo filosofija turi trūkumų? Jei Lietuvoje ar užsienyje būtų galima pelningai parduoti prekes ar paslaugas, iš karto viskas būtų gerai, pinigai būtų. Štai bėda. Nėra perkamo pajėgumo, užsienio rinkos neištirtos, verslas atsiskako finansuoti mokslą, kad šis kurtų naujus produktus, naujas paslaugas. Be naujų paslaugų, naujų prekių nieko nebus. Taburetės. Todėl valstybės, nes verslas per silpnas, turėtų daugiau pastangų skirti makroekonominiam planavimui, verslui pritraukti. Dabar dėl šešėlinės ekonomikos. Kol bus milžiniškas kainų skirtumas tarp aplinkinių šalių ir Lietuvos, galima susodinti visus į kalėjimus - šešėlinis verslas vis tiek bus. Užsienio rinkos atsigauna, atsigauna eksportas, vadinasi, kitos valstybės priėmė teisingus sprendimus. Mes nuskurdinome rinką, todėl ir kitas biudžetas taip pat bus vidaus rinkos skurdinimo biudžetas. Kaip atsigausime? Neskurdinkime tų, kurie ir taip pinigų tik šiai dienai užsidirba, o iš jų atimama dar daugiau. Pasitelkime privatų sektorių, atsiskakykime pompastinių tikslų. Pavyzdžiui, Mažeikiai. Tai vienintelė mūsų kompanija, nuolat galinti užtikrinti milijardinį pelną, o mūsų politikai net 20 metų su ja kovoja.

G.JAKAVONIS: Būtinai mažinti nedarbą, tačiau jo nesumažins jokia valdžia, darbo vietas kuria tik verslas.

G.RAINYS: Negalima nepasakyti, kad vidaus rinkai dabar be galo žemo lygmens. Toliau jau spausdamai gerų rezultatų nesulauksime, tačiau jei tam tikrose srityse galime gyventi taupiai - gyvenkime taupiai. Kam nors ką nors pridėdami visada racionaliai pagalvokime, ko šis atim-sime. Jei kalbama apie ūkio augimą, politikų sąmonėje žodžiai „verslas“ ir „pridėtinės vertės kūrėjai“ dar egzistuoja, bet jei kalbama apie gerovę, daugumai žmonių tai asocijuojasi su gerais Parlamento ir Vyriausybės sprendimais. Pridėtinės vertės kūrėjai, darbo vietų kūrėjai, manyčiau, šiandien yra švenčiausias žodis. Emigruojama ne dėl iškirštų miškų, ne dėl užterštų ežerų, emigracijos priežastys - darbo vietos, pajamos, smukis vartojimo rinka. Sutinku, ką prelegentai sakė apie šešėlinę ekonomiką, bankų kreditų atgaivinimą, geresni struktūrinių fondų panaudojimą. Siūlyčiau kiekvieną mūsų sprendimą, kiekvieną projektą tarsi rengti peršventi, kiek tai turės teigiamos įtakos ekonomikai, darbo vietų kūrimui ar jų išlaikymui, galų gale biudžeto pajamoms. Jei gaunamas pelnas, didžioji jo dalis turi būti skiriama investicijoms, plėtrai, naujiems projektams įgyvendinti.

Parėnę Jovita MILAŠIENĖ

Visa filmuota medžiaga tinklalapyje www.zalginis.org

Žmogaus fenomenas - tyliai daryti didelius darbus

“Dabar mano tikslas - jaunimui parodyti nematytus kraštus”, - sako Lietuvos keliautojų sąjungos ir Vilniaus keliautojų klubo pirmininkas Algimantas JUCEVIČIUS.

Sunku rašyti apie kuklų žmogų, apie kurį gana nemažai prirašyta. Kai prieš kelis dešimtmečius pirmą kartą sutikau A.Jucevičių, buvau apie jį kitokios nuomonės, tačiau likimas, bendri darbai Lietuvoje ir kelionės Kolos pusiasalyje, Tian Šanio ir Altajaus kalnuose leido Algimantą pažinti iš arčiau. Tai ne tik ištrynė pirmą mano įspūdį, bet ir jį iš esmės pakeitė. A.Jucevičius - tylus žmogus, daugiau darantis negu kalbant, gal todėl iš pirmo žvilgsnio apie jį susidaroma ir kitokia nuomonė.

A.Jucevičius gimė 1942 metais Kaune, augo Kėdainių rajone Labūnavoje, baigęs vidurinę mokyklą mokėsi Kauno politechnikos institute, dirbo Lietuvos tekstilės pramonės mokslinio tyrimo institute. Penkerius metus dirbo Kauno turistų klube, dar 5 metus - Respublikinėje turizmo ir ekskursijų tarnyboje, vėliau perėjo į Vilniaus keliautojų klubą, atkūrus Lietuvai Nepriklausomybę ir subyrėjus profsąjungų struktūroms įkūrė Lietuvos keliautojų klubų asociaciją, o po metų - Lietuvos keliautojų sąjungą, nuo 1996 metų ėmė dirbti Lietuvos asociacijoje “Sportas visiems” generaliniu sekretoriumi.

- Visos kelionės prasidėjo mokyklos suoloje, - pasakojo pašnekovas, - besimokant Kauno 1-ojoje vidurinėje (dabar - “Aušros” gimnazijoje). Pirmos kelionės buvo po Lietuvą, o paskui ir toliau. Pasaulio pažinimu sudomino geografijos mokytoja, mūsų buvo visa “armija”: Tadas Sidikiškis, Rimas Matulis ir Juozas Dapkevičius, kurie ir šiandien sukasi kelionių organizatorių rate. Už Lietuvos ribų pirmą kartą į Karpatus išvykome 1959 metais, tuomet jau vadovavau turistų grupei. 1960 metais pirmieji rimtesni žygiai buvo Karelijoje ir Altajaus kalnuose. Nuo to laiko tęsiasi mano kelionių maratonas per gyvenimą. Sentimentai jaunystėje keliautomis vietoms...

A.Jucevičius 1996 metais apdovanotas Gedimino IV laipsniu

ordinu; už gelbėjimo darbus Tian Šanio kalnuose, ieškant be žimios dingusio alpinisto Viktoro Poveiausko 2005 metais suteiktas Lietuvos olimpinio komiteto Kilnaus elgesio nominacijos “Fair Play” laureato vardas; 2008-aisiais suteiktas Lietuvos šviesuolio titulas; tais pačiais metais už įkvepiantį gyvenimo būdą, meilę gamtai ir nuopelnus Vilniaus miestui A.Jucevičius apdovanotas Sv.Kristoforo statulele. A.Jucevičius 17 kartų tapo Lietuvos turizmo sporto čempionu: 12 kartų kalnų, 3 kartus slidžių, po 1 kartą pėsčiųjų ir motociklų turizmo čempionu.

Be sugebėjimo pritraukti žmones į keliones, išmokęs net dešimt tūkstančių žygeivių giedoti himną “Kalnai, kalnai, kas jūsų grožį apskaiti gali”, A.Jucevičius sugeba organizuoti masinius “Snaigės” slidžių renginius. Algimantas, be Lietuvos keliautojų vadovo, turi ir kitas pareigas, jis nuo 1996 metų yra Lietuvos asociacijos “Sportas visiems” generalinis sekretorius. Ši asociacija vienija 17 organizacijų (“Žalgiris”, “Nemuna”, Sveikuolių sąjunga, Orientavimosi, Moksleivių, Moterų, Studentų sporto asociacijos), rengia žaidynes, įvairius renginius, plėtoja mėgėjų sportą, kurio pagrindinis tikslas - visumenės sveikatingumo kėlimas.

Įdomu, kad A.Jucevičius yra ir Vilniaus miesto keliautojų klubo pirmininkas. Pavasariniai ir rudiniai žygiai “Pažinkime Vilnių” ir paskaitų ciklas Vilniaus mokytojų namuose “Pažinkime ir pamilkime Vilnių” (šis projektas rengiamas jau šešti metai) - tai renginiai, kuriuos Algimantas organizuoja su Vilniaus keliautojų klubo vėliava.

- Turiadų idėją “pasigavau” dirbdamas dar Kauno turistų klube ir pradėjau puoselėti. Pirmoji buvo surengta 1969 metais Kaukaze. Kas yra turirda? Tai masinis keliautojų renginys, turintis pažintinių ir mokomųjų tikslų. Organizuoti nuperkami grupėms kelionės bilietai, tvarkomos užsienio kraštų vizos, kiti dokumentai, aptariami saugumo ir bendro inventorius klausimai. Turiadų buvo visokių: ir slidininkams, ir vandenininkams, pėsčiųjų keliaujant po dykumas, kai jos sužydi. Daugiausiai dalyvių pritraukia kelionės į kalnus. Bandome jas susieti su kokiais nors mums svarbesniais įvykiais. 1979-aisiais

sukako 20 metų, kai atsirado pirmosios lietuviškos viršūnės Tian Šanjuje, būdavo po 320 dalyvių, 1974 metais Fanuose irgi per 300 žygeivių. Anuomet per profesines sąjungas pavykdavo šias keliones paremti, todėl norinčiųjų buvo daug. Šių kelionių nenutrūkėme niekad, tik atgavus Nepriklausomybę dalyvių buvo mažiau, nes atsirado sienos, vizos, papildomi mokesčiai, pati kelionė pabrango, tačiau praėjusiais metais dalyvių skaičius Tian Šanjuje viršijo 250.

- Kiek žmonių per jūsų penkiasdešimt kelionių organizavimo metų dalyvavo išvykose į kalnus?

- Sunku pasakyti, gal keli tūkstantiniai, o gal net ir visas dešimtys.

- Jums 68 metai, kaip fiziškai ištvėriate kiekvieną vasarą po keletą kalnų žygių?

- Mane daugiau vargina psichologiniai dalykai, atsakomybė ar ne-žinomybė. Kartais pailsiu tik grįždamas iš kalnų namo. Prieš turirdas tenka naktimis skambinti telefonu, tartis, nes Azijoje būna diena, kai Lietuvoje dar ankstyvas rytas.

- Kiek metų esate vegetaras?

- Aš nesu visiškai vegetaras, tiesiog jeigu yra galimybė nevalgyti mėsos, jos ir nevalgau, bet žygyje, jeigu nėra daugiau ko valgyti, valgau ir lašinius. Nesu sektantas (juokiasi), tačiau trisdešimt metų stengiuosi pasninkauti...

Visur reikalinga harmonija ir saikas, ar tai būtų fiziniai krūviai, mityba, ar darbas. Jaunystėje intensyviai nesu sportavęs, tiek, kiek krūvių gaudavau kelionėse. Teko dalyvauti ir maratonuose, tačiau ne dėl rekordų, o dėl savęs išbandymo.

- Jūs rengiate ir “Snaigės” slidžių žygius?

- Šie žygiai prasidėjo Kauno laikais, apie 1962 metus. Vilniuje nuo 1973 metų be pertraukos organizuojami šie sveikatingumo renginiai. Juose dalyvauja po kelis šimtus žmonių, o šiemet per savaitgalį pasiekta rekordinis skaičius - net 1300 slidininkų! Šią žiemą šešiolikoje “Snaigės” žygių dalyvavo 10 500 dalyvių! Kas dalyvauja 5 žiemos žygiuose, gauna atminimo ženklelį.

- Teko girdėti, kad jūsų dėka neužmirštami ir kiti garsūs lietuvių keliautojai...

- Prasmingas ir didžiausias mano projektas yra garsių lietuvių keliautojų įamžinimas. Tai renginiai, Antano Poškos 100-ųjų gimimo metinių progą ir jau 15 metų besitęsianti keliautojo knygų leidyba. Tai mano galvos skausmas ir rūpestis. Jau parengti ir išleisti septyni A.Poškos “Nuo Baltijos iki Bengalijos” tomai, rengiamas pasakutinis, aštuntasis.

Siemet sukanka 50 metų, kai Liudas Alseika išvažiavo į savo didį žygį su dviračiais nuo Klaipėdos iki Vladivostoko. Rengiamas

leidinys apie šią unikalią kelionę ir keliautojo tėviškėje, gimtajame Bijūnėlių kaime, šalia Kuršėnų, bus pastatytas stogastulpis.

- Tiek keliaudamas jūs tikriausiai daug fotografuojate.

- Žygiuose visuomet turiu fotoaparatus, tačiau, kai tau už nugaros alsuoja 20 ar 30 pavargusių žmonių, tiesiog nebelineka laiko stabtelėti ir užfiksuoti žavią akimirką.

- O kaip jaunimas - ar noriai dalyvauja žygiuose?

- Aš niekur neskelbiu tų kelionių, žmonės vienas per kitą sužino klubuose, renginiuose... Bandau atkalbėti naujokus eiti į sudėtingesnius žygius, nes jeigu žmogus pirmą kartą išeis į sudėtingos kategorijos maršrutą, jis kitą kartą nebeberos ten ir eiti, tokių atvejų yra buvę.

- Ar nemanote, kad laikas pailsėti? Ar vis vien dar kopsite į kalnus?

- Jeigu netrukdysiu jaunimui, kopsiu, nes mano dabar tikslas - parodyti jiems nematytus kraštus...

Ir dar viena ryškiai Algimanto savybė: visuose renginiuose jis puošiasi tautine kaklajuoste, o kepuraitėje visuomet puikuojasi įsiūta trispalvė.

Parengė Gerimantas STATINIS

ŽALGIRIS

Nr. 81

Rimvydas STANKEVIČIUS
“Respublikos” žurnalistas

- Pamačiau jūsų pavarde kandidatų Nacionalinei kultūros ir meno premijai gauti sąrašą ir nuosirdžiai nustebug sumojęs, kad šios premijos dar nesate gavę, mat jau seniai, mano galva, esate jau užsidirbęs. Turbūt tokia jau leidėjo dalis - tvirti pamatus kitų - ne savo slovei. Apmaudo dėl to nejauciate?

- Apmaudo? Ne, nejaučiu. Kiekvienas juk gyvenime darome tai, kas mums lemta daryti. Leidybinis darbas man patinka - tuo užsiimu jau daugiau nei ketvirtį amžiaus. Tai kada čia apie save galvoti? Per tiek metų išmokau galvoti apie knygų, su kuriomis dirbu, sėkmę. Žinoma, būna ir įtemptų akimirkų, kita syki būna labai nelengvai padaromų darbų, sunkiai išleidžiamų knygų. Nutinka ir taip, kad tos knygos nesulaukia reikiamo įvertinimo, nesukelia jokio atgarsio, nors tarsi padarai viską, kas kultūrai reikšminga. Dėl to tikrai būna apmaudu.

O ta premija... Juk tarėmės apie ją visai neužsiminti. Na, bet jei jau taip nori - tai jaučiuosi šią premiją ne kartą gavęs. Kalbu apie vieną ar kitaip į ją palydėtuosius.

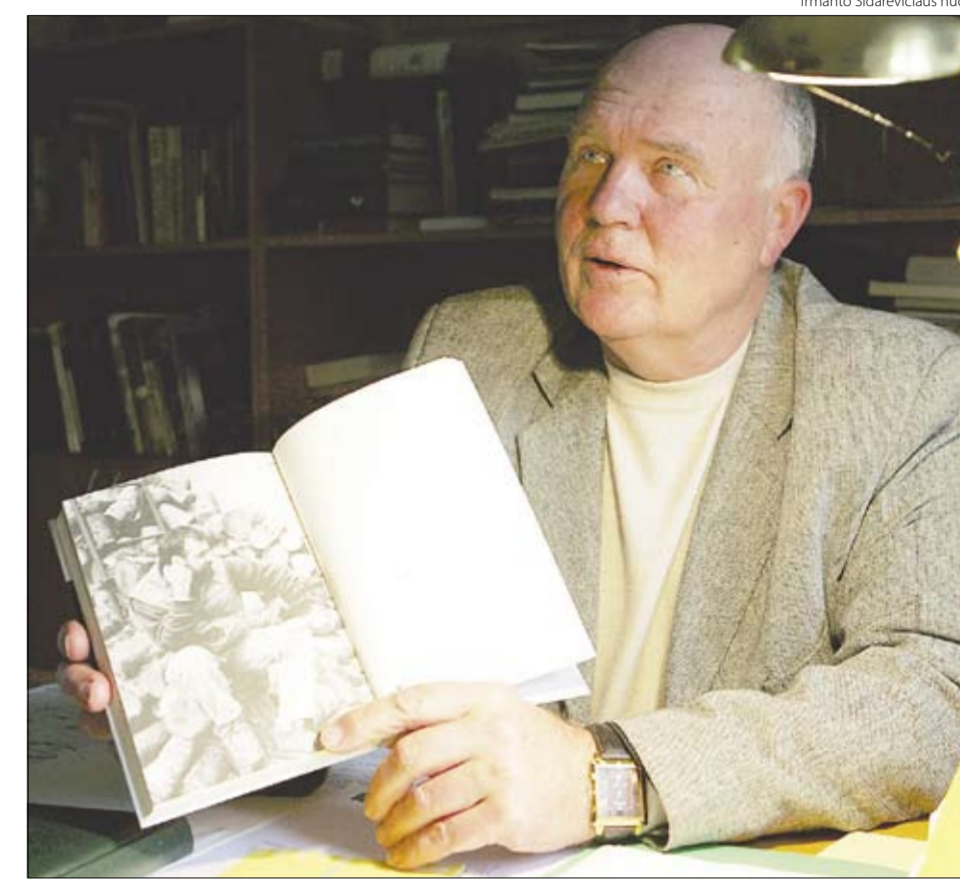
- Na, o kokia jūsų asmeninė satisfakcija? Nejaugi viskas vien dėl meilės menui?

- O ką, gražiai skamba. Menas to

SU ŽALGIRIU – UŽ LIETUVĄ!

Specialus dienraščio “Respublika” priedas

Valentinas SVENTICKAS. Šią pavarde literatūros pasaulio žmonės taria taip, it kalbėtų ne apie žmogų, o apie profesines pareigas, instituciją ar kažki kokią kultūros srities instanciją, sunkiai apibrėžiamą, bet neabejotinai svarbią jiems patiems, literatūros istorijai ir mūsų valstybei. Šiandien Lietuvos Rašytojų sąjungos leidyklos vyriausiasis redaktorius, kritikas, aštuonių knygų autorius, buvęs ilgametis Rašytojų sąjungos pirmininkas, Lietuvos autorių teisių gynimo asociacijos prezidentas - atvirai apie tikslus ir sunkumus einant pareigas, kurios vadinasi Valentinas Sventickas.

Irmano Sidarevičiaus nuotr.

Ties nuogu knygos kūnu

vertas. Žinoma, mes esame atrapę nuo reikšmingai skambančių žodžių - drovimės juos tarti. Myliu literatūrą, ypač lietuvių, džiaugiuosi jos pergalėmis ir liūdžiu dėl jos bėdų. Jeigu žmogus ką nors atranda vertingesnio ir didingesnio už jį patį, jei tas žmogus žino galįs tai vertybei pasitarauti, jei jaučiasi turįs sugebėjimų saugoti, puoselėti ar turtinti tą vertybę, tai daugiau nieko ir nereikia jį tiesiog atleisti sau skirtą misiją, neklausinėjamas savęs, ar tai jo auksa, pomėgis ar pašaukimas. Svarbus yra adekvatumo jausmas.

Na, tarkim, jei aš rašau monografiją apie poetą Aidą Marčėną, tai natūralu, kad knygoje svarbus yra A.Marčėnas, o ne aš. Tokia yra literatūros tyrinėtojų, kritikų, leidytojų ir visų kitų ne literatūrą kuriančių, o jai patarnaujančių lemtis.

Nebūčiau patyręs tų malonių, kurių patyriau skaitydamas tarkim A.Maldonį, A.A.Jonyną, A.Marčėną, nebūčiau rašęs apie juos. Kritikas nori kokią potyrį perteikti, užkrėsti juo kitus. Dėl to jo rašymai - taip pat priklauso literatūrai ir gali paveikti jos tėkmę. Aplodismentai, premijos? Tai tik jausmai, taisyklės bei aplinkybės. Tikri kultūros žmonės dažniausiai patys žino, ką pavyko padaryti vertingo, o ką nelabai. Pagiria tau svarbūs būčiliai, literatūros pasaulio žmonės. To pakanka.

- Jukaukama, kad ginekologas dėl savo profesijos sutulimus ilgainiui nustoja galimybės žavėtis moters kūnu kaip erotiniu subjektu. O su rankraščiais leidėjui taip nenutinka? Juk per savo gyvenimą buvot priverstas perskaityti visą kalnų rankraščių, kurių nemaža dalis prasti. Skaitymo malonumą dar patiriate?

- Dar sugebu žavėtis ir tuo, ir anuo. Taigi - nuogu būsimosios knygos kūnu. Girdėjau pasakojimą

apie vieną žinomą mūsų knygų leidytoją. Įsiminiau. Kalbėdamasis su kolege jis pasakė: Tai tu dar tebe myli literatūrą? Tai kokiu tu tuomet leideja? Kaip verslą darysi?

Taip, esame rinkos visuomenėje. Visai suprantamas jo požiūris. Neketinu ginčytis - pralaimėčiau. Rašytojų sąjungos leidykla buvo įsteigta kaip leidžianti tikrąją literatūrą, kuri finansiniu požiūriu retai tegali atsipirkti. Dabar šaliai turėti tokią leidyklą kaip niekada svarbu. Kartais net paširpstu pagalvojęs, kas nutiktų, jei neliktų Lietuvoje leidytojų, seikėjančių ne tik verslo saiku. Pirmiausia labai daug prarastume kaip tauta, kultūros raida sustotų, o žmonės su savo gabumais tapytų niekam nereikalingi. Prašom įsivaizduoti kokį lietuvišką Folknerį, kuris žino, ko vertas, ir mato, kad jo niekas neiešos. Kaip jis visa vertins? Likume gyventi bespalvėje kasdienybėje. Kurioje bendraujant pakanka dviejų šimtų žodžių. Tai gyvenimas pokštumoje, kur tik ekonomika, butis ir politika. Tauta be kultūros. Tai būtų valstybės abortas.

- Na, o pastovėti lietuvių kalbos ir kultūros sargyboje prieš knygų autorius netenka?

- O kaipgi - tenka. Menas yra drąsus, o menininkai dar drąsesni. Esu įsitikinęs, kad lietuvių kalbą šiais atšauriais laikais turime saugoti itin akykai. Tai mūsų ne tik tautinė, bet ir pasaulinė priedermė - juk lietuvių kalba iš gvyv inoouropiečių kalbų yra pati seniausia. Ją turime saugoti ne tik sau, bet ir pasauliui. O grožinė literatūra - viena patikimiausių kalbos saugyklių. Kalba literatūroje jungiasi su kitomis iš tautos gelmių ataidinčiomis kultūros, mentaliteto paslaptimis ir kuria naujus, galingsus darinius. Antai, kaip Juozo Apučio, Sigito Gedos...

Tad dėl kalbos su autoriais tenka net ir pasipykti. Tačiau nebjuoju to, net jei paskui mane ir cenzoriumi pravardžiuoja. Ginčiuose apie literatūros kalbą, de ja, taip pat atsiranda demokratijos grimasas - vis sunkiau autoriui pasakyti, kad gramatinė klaida nėra jo demokratinė teisė. Visgi prisipažinsiu, kad pats redaguodamas tekstus esu apsisprendęs atlikti “konformisto” vaidmenį. Pasakau, kas negerai ir klausiu: ar tamsta taip norite? Jeigu atsako, kad klaidą žino, bet vis tiek nori taip paklikti - neretai susitaikau. Lengviau sutinku tais atvejais, kai kalbu su rašytoju, jaučiančiu kalbą.

Tiek to, pasakysiu. Bendroji socialinė terpė, kažin koks gyvenimo “salaputrizmas” lietuvių kalbos gražiam gyvenimui nėra palankus. Liūdna dėl to. Jau ir kai kurie rašytojai, duodantys kūrinius leidytojams, dėl vyraujančios atmosferos įsirdrasino manyti, kad kalba yra smulkmena. Ar tebėra tada galimybė kalbėti apie literatūros orumą?

- Ką manote apie valstybinį mūsų šalies požiūrį į kultūrą?

- Iš prityrusių politikų niekas nieko blogo apie kultūrą nesako, nepamiršta paminėti, kad kultūra šaliai svarbi. Pasigendu tuos jų žodžius patvirtinančių veiksmų. Jau daugybę metų garsiai visiems kartojau: “Kultūra yra Lietuvos valstybės pamatas”. Juk be VKudirkos, Maironio, M.K.Čiurlionio mūsų valstybės apskritai nebūtų. Nebūtų pagrindo tokiam dariniui atsirasti. Visi su manimi sutinka. Tačiau ne manoma šiems valstybės pamatams skirti nei lėšų, nei dėmesio, nei jėgų. Nėra politinės valios. Kodėl? Nes mano, kad visa tai - tik žodžiai.

- Kalbame ne tik apie ūkį ir lėšas. Tiesiog mano bendrimo laikais buvo gėda nebūti skaičius F.Dostojevskio. O šiandien sakoma, kad skaityti F.Dostojevskį - bepročių užsiėmimas. O štai nežinoti Radžio yra gėda. Norisi vėl sulaukti knygnešių, pratinančių ir mokinančių žmones skaityti literatūrą. Kas tie knygnešiai turėtų būti?

- Jaučiu selekcijos stoką, vertybių susipainiojimą, aukštųjų ir popmenų suplakimą į viena, bet, manau, kultūra, bent jau kol kas, labai sėkmingai ginasi. Tai lemia kultūros žmonių kultūros raida, bendraudamas su kultūra, neišvengiamai pats tampa kultūringesnis. (Juokiasi.) Tačiau kultūros srityje sukasi nemažai ir ne kultūros žmonių - verslininkų, sukčių, vertelgų. Čia panašiai kaip Lietuvos ūkyje su pieno gamintojais, pienu su perkanciais perdirbėjais ir pardavėjais. Vieni kuria meną, kiti juo spekuliuoja arba juo prisidengę daro nešvarius darbelius. Liūdniausia, kad kultūros plotnėje vykdomos aferos meta šėšį ant menininkų, kurie virš jų galvų vykdomose aferose ne tik nedalyvauja, bet kitą syki ir apskritai jų nepastebi. Na, tik pagalvokime: visa, kas kalbama apie Valdovų rūmus, ir - Justino Marcinkevičiaus cėlaraščiai...

- Iš prityrusių politikų niekas nieko blogo apie kultūrą nesako, nepamiršta paminėti, kad kultūra šaliai svarbi. Pasigendu tuos jų žodžius patvirtinančių veiksmų. Jau daugybę metų garsiai visiems kartojau: “Kultūra yra Lietuvos valstybės pamatas”. Juk be VKudirkos, Maironio, M.K.Čiurlionio mūsų valstybės apskritai nebūtų. Nebūtų pagrindo tokiam dariniui atsirasti. Visi su manimi sutinka. Tačiau ne manoma šiems valstybės pamatams skirti nei lėšų, nei dėmesio, nei jėgų. Nėra politinės valios. Kodėl? Nes mano, kad visa tai - tik žodžiai.

- Ką manote apie valstybinį mūsų šalies požiūrį į kultūrą?

- Iš prityrusių politikų niekas nieko blogo apie kultūrą nesako, nepamiršta paminėti, kad kultūra šaliai svarbi. Pasigendu tuos jų žodžius patvirtinančių veiksmų. Jau daugybę metų garsiai visiems kartojau: “Kultūra yra Lietuvos valstybės pamatas”. Juk be VKudirkos, Maironio, M.K.Čiurlionio mūsų valstybės apskritai nebūtų. Nebūtų pagrindo tokiam dariniui atsirasti. Visi su manimi sutinka. Tačiau ne manoma šiems valstybės pamatams skirti nei lėšų, nei dėmesio, nei jėgų. Nėra politinės valios. Kodėl? Nes mano, kad visa tai - tik žodžiai.

- Ką manote apie valstybinį mūsų šalies požiūrį į kultūrą?

- Iš prityrusių politikų niekas nieko blogo apie kultūrą nesako, nepamiršta paminėti, kad kultūra šaliai svarbi. Pasigendu tuos jų žodžius patvirtinančių veiksmų. Jau daugybę metų garsiai visiems kartojau: “Kultūra yra Lietuvos valstybės pamatas”. Juk be VKudirkos, Maironio, M.K.Čiurlionio mūsų valstybės apskritai nebūtų. Nebūtų pagrindo tokiam dariniui atsirasti. Visi su manimi sutinka. Tačiau ne manoma šiems valstybės pamatams skirti nei lėšų, nei dėmesio, nei jėgų. Nėra politinės valios. Kodėl? Nes mano, kad visa tai - tik žodžiai.